

private Skoler, men man maa tage Hensyn til, i hvilken Grad og i hvilket Omfang det kan anses for nødvendigt, og aldeles ikke in abstracto sværme for private Skoler. Men dernæst er det ganske vist, at saasnart man kommer ind paa Spørgsmaalet om Betaling, eller Ikke-Betaling, saa kommer man ind i en ganske anden Vanskelighed, som det indværed mig, at den ærede Rigsdagsmand tog sig saa let, som det forekom mig, at han gjorde. En Afvikelse mellem de formuende eller velstaaende Forældres Børn og dem, der ikke ere det, saaledes, at man skulde have nogle for Betaling og andre uden Betaling, er ganske vist et Spørgsmaal, der heller ikke har ligget udenfor min Overveelse; jeg tror, at det dog til Syvende og sidst er det Rette, lige som jeg ogsaa tror, at der maatte kunde findes visse Maader, hvorpaa der, set fra Skolens Side, kunde opnaas noget Mere herved, nemlig en fuldligere Undervisning i den almindelige Skole ved Hjælp af nogen Betaling. Men jeg maa tilstaa, at det overraskede mig, at dette Punkt blev fremst af den ærede Rigsdagsmand, thi i det Mindste ved jeg, at flere af dem, som han faar nær, og som have ytret sig offentlig derom, have udtalt, at det vilde være den største Fordærvelse og en sand Ulykke for Folket, dersom man vilde tilbageføre en saadan Afvikelse mellem Betalende og Ikke-Betalende. Det andet Punkt, som den ærede Rigsdagsmand omtalte, blev tilbøls ogsaa berørt af det ærede Medlem, der sidst havde Ordet, nemlig Spørgsmaalet om Religionsundervisningen, og det henger ogsaa sammen med den almindeligere Betragtning, han fremstte om, at det efter hans Mening var en Feil ved Lovforslaget, at det ikke havde optaget i sig Omfanget af, hvad der skulde læres i Skolen, og givet nærmere Bestemmelser i saa Henseende. Jeg har udtalt mig herom, da jeg i den sidste Samling havde Ordet her i den Anledning, og jeg maa fastholde min Anskuelse af, saa Henseende, nemlig at det er Noget, der ikke vel kan foreligge til Forhandling med den lovgivende Forsamling. Jeg har i den Henseende kunnet støtte mig til, hvad man i det Mindste tidligere har gjort gjældende ligeoverfor mig her i Thinget ved paa en sin Maade at vise Lovforslaget angaaende saadanne Forhold tilbage, i det man sagde, at det var Noget, som det ikke ret laa for Thinget at behandle. Naar den ærede Rigsdagsmand gjorde et lille Streiftog — det være sagt med al Miskhed og Blidhed, at han er lidt tilbøielig dertil — hen til de lærde Skoler for at sige mig

den Ubefagelighed, at Mathematikerne være løbne med mig, som han udtrykte sig, hvad der ogsaa er ham eiendommeligt, saa vil jeg dertil svare, at dette er Noget, han ikke ret kan have nogen fuldstændig Dom om, ligesaa lidt som i det Sele taget om, at der nu skulde være kommet en saadan Overlæseelse tilstede. Det er vistnok baade hørt og sagt paa forskellige Steder, men det er ikke nok, at Noget er sagt, eller at det er skrevet derom i Bladene, for at frembringe noget Afgjort, og det saa meget mere, som Spørgsmaalet endnu ikke er endelig bestemt fra Ministeriets Side. Jeg vil blot sige, at jeg uden at overvurdere mine mathematiske Kundskaber, som vistnok ere temmelig ringe, vel uden Ubefædnenhed tør tro, at jeg har ligesaa megen mathematisk Kundskab, som de fleste her i Salen, og dersom dette skulde være Tilfældet, saa kunde jeg og mine uheldige Venner her i Salen være udsatte for at lade os forlede til, at faae Nogen her i Salen til at løbe med os paa det mathematiske Omraade. Skulde der saaledes være Spørgsmaal om et Uheld derved, at Nogen faldt paa at løbe med Andre, saa tror jeg dog, at man, naar Alt kommer til Alt, maa sige, at der er mere Garanti, naar Sagen saaledes afgjøres af Regjeringen, da denne dog kan søge sin Støtte og Styrke hos dem, der har Tillid til, og fremkalde forskellige Sagtyndiges Dom derom, end Tilfældet vilde være, naar Sagen netop skulde afgjøres her i Salen. Nu er det ganske vist, at vi ikke ville indføre den høiere Mathematik i Almuef skolerne og altsaa ville vi ikke her være udsatte for den nævnte Fare; men jeg tilstaa, at selv efter det, der nu er bragt frem fra den ærede Rigsdagsmands Side, forekommer det mig, at der vilde kunne opstaa en uhyggelig Diskussion her i Salen for og imod Valles Lærebog og Valles Forklaring, om der maatte være 115 Paragrafer eller færre, eller om man skulde tage denne eller hin Lærebog; thi det er dette, der kommer til at spille en Hovedrolle. Jeg skal være ganske enig med den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavn (Brix) deri, at dersom der kunde være nogen Tvivl om, at Opgaven for Skolen, navnlig ved den Reform, der her tilføjtes, maa gaa ud ikke blot paa Læsning, men paa en virkelig Forstaaelse af Modersmaalet, saaledes at det kunde være en Lust og Glæde at kunne læse det, og ogsaa at kunne læse det lydeligt og høit, og netop derigennem ogsaa at faae nogen Kundskab til Historien samt nogle geografiske Kundskaber foruden Regning og Skrivning og hvad